

Tempus Medicorum 9.1.2021

Covid-19: kdy dobře skončí smutná česká cesta?

Václav Hořejší

Nostalgicky vzpomínám na počátek léta, kdy jsme se s hrdostí dívali na to, jak jsme dobře zvládli jarní vlnu epidemie. Konečně jsme se mohli pyšnit, že jsme skoro nejlepší na světě i v něčem jiném než ve spotřebě piva. Prostě „best in covid“, jak řekl pan premiér. Věřil jsem, že je reálná naděje, že by se virus z populace dal prakticky úplně eliminovat, a že možná už nebude třeba téměř žádných plošných opatření s výraznými negativními ekonomickými dopady.

Upřímně jsem věřil, že se skutečně rozběhne ta avizovaná „chytrá karanténa“, která umožní zaměřit se selektivně na rychle identifikovaná ohniska nákazy, a to i přes to, že proskakovaly zprávy, že logistika masivního testování funguje špatně, a že chyběla osoba zodpovědná za koordinaci nezbytných opatření. Otazníky vyvolávalo i úplné zrušení jakýchkoli opatření hned na začátku prázdnin.

Již během prázdnin se sice sporadicky se sice objevovala varování některých odborníků před možným nástupem nové vlny epidemie, ale politici popřávali sluchu názorům řady lékařských, ekonomických a uměleckých celebrit, které veřejnost ujišťovaly, že ta jarní protiepidemická opatření byla zbytečná a jen poničila naši ekonomiku. Šířil se názor, že virus se už vyčerpá a do Vánoc samovolně vymizí, a že se jím hlavně nesmíme strašit.

Ještě 4. října, kdy už bylo jasné, že nastupuje druhá vlna epidemie, zveřejnila skupina lékařů v čele s Romanem Šmuclerem, Janem Pirkem, Janem Hnízdilem a Radkinem Honzákem otevřený dopis, ve kterém žádali zrušení „drastických opatření“, konečně zaváděných vládou. Faktem ovšem je, že podobné „šmuclerovské“ deklaráce se objevily i jinde ve světě (např. tzv. deklaráce z Great Barringtonu či petice některých belgických nebo švýcarských lékařů).

Bohužel se ukázalo, že pravdu měli ti, kteří varovali, že do konce roku padne za oběť epidemii nejméně 10 tisíc většinou starých lidí. Malou útěchou je, že podobně to „zvorali“ nejen v jarní, ale i podzimní vlně i jiní (Belgie, Itálie, Španělsko, Francie, Švédsko, Velká Británie, USA).

V druhé polovině listopadu se zdálo, že se počet případů i úmrtí výrazně snižuje a že bychom epidemii opět mohli dostat pod kontrolu. Ale „hodná“ vláda se rozhodla v předvánočním čase protiepidemická opatření zase zmírnit, a tak jsme teď už ve třetí vlně, a zdravotnictví (a pomalu i pohřebnictví) se opět dostává na hranice možností, stejně jako počátkem listopadu.

Je to neuvěřitelné, ale i v této situaci volají někteří po uvolňování restrikcí a propagují zdiskreditovanou strategii „promořování“ mladší části populace spojené s naprosto nerealistickou a nerealizovatelnou selektivní ochranou rizikových skupin, které představují

zhruba třetinu obyvatelstva. Ve dnech, kdy píšu tento text, se tímto způsobem smutně zviditelňuje především rektor Univerzity Karlovy (a lékař!) Tomáš Zima. A z této slovné instituce neslyšet slovo protestu a nesouhlasu. Jak smutné...

Do nového roku jsme ale vstoupili nejen spolu s třetí vlnou epidemie, ale také s reálnou nadějí na řešení pomocí vakcinace. Jsem zvědav, jestli aspoň zde vláda obstojí v organizaci akce, ve které by se měla naočkovat velká většina občanů. K tomu je v první řadě potřeba přesvědčit (nebo přinutit) i tu momentálně opravdu velkou část společnosti, která se pod vlivem různých falešných a často vyloženě absurdních internetových „informací“ staví k očkování negativně. A stejně důležité bude zvládnout tu obří akci administrativně a technicky. Popravdě řečeno právě z toho mám obavy...

Podle mého názoru by stát měl být třeba v případě povinného očkování být daleko důraznější – třeba tak, jako tomu je při vymáhání dodržování dopravních předpisů. Jednoznačně potřebujeme silný a akceschopný stát. Člověk si samozřejmě klade otázku, z čeho pramení ten tolik rozšířený vypjatý individualismus a neochota podřídit se společensky důležitým opatřením, jako jsou omezující protiepidemická opatření nebo vakcinace. Bezpochyby na tom má velký podíl ona pravicová libertariánská doktrína, kterou tady bohužel až příliš úspěšně 30 let propagují lidé jako Václav Klaus. Od nich jsme mohli slyšet i moudra typu „neexistuje společnost a společenské zájmy, ale jen společenství svobodných občanů, kteří hájí své osobní zájmy“. To mělo a má vpravdě hrozné důsledky a nevím, kdy se je podaří aspoň zmírnit.

Ač nejsem lékařem, tenhle text píšu pro časopis České lékařské komory. A je mi smutno z toho, že tolik jejích odborně i mediálně známých členů tak fatálně selhalo šířením nesprávných názorů a zásadním způsobem tak přispělo k matení nejen veřejnosti, ale hlavně politiků, kteří pak špatně nebo fatálně opožděně rozhodovali. Hodnotím to jako těžké selhání části lékařských elit této země. Nemohu zapomenout na slova premiéra Babiše, kterými reagoval, když mu bylo vytýkáno osudově špatné rozhodnutí na počátku podzimní vlny epidemie. Říkal: „*Ale já jsem věřil tomu, co mi tehdy říkal Žaloudík*“...

Na druhé straně slouží medicínské komunitě ke cti, že si do čela Lékařské komory zvolila člověka, který je jednou z hlavních tváří pozitivní komunikace směrem k politikům i veřejnosti, a který je nejen pro mě vzorem inteligentního, schopného a mravně příkladného lékaře a člověka. Díky, pane doktore Kubku!